

ל"ליינרדים" מישראל קוראים "איציקובוסים" * בשביל לחם עומדים בתור * גרבי ניירון אין להשיג * באמצעי-מניעה אסור להשתמש - אבל גם הפה-מלאכותית אסור לעשות * זהו סיפורו של אורח ישראלי - יליד רומניה - שחזר לארצונה לביקר בארץ מולדתו:

רומניה

כפי שניכסון לא ראה אותה

האורח האמריקאי
 החיבוק שייכנס להיסטוריה, בין נשיא ארצות הברית ריצ'ארד ניקסון לנשיא רומניה ניקולאי צ'אושסקו, בעת הביקור הראשון של נשיא אמריקאי ברומניה. ניקסון היה למעשה אורח דגנע. ביקורו ההיסטורי לא היה הזמן המתאים לראות מקרוב את מצבה העגום של רומניה.

בחזרה לדולרים. נאלצתי לקנות בהם מוצק רות בשדה-התעופה. השער הרשמי של הלאי הוא 18 לאי לדולר. אבל כאשר אמנים או ספורטאים יוצאים אל מחוץ לרומניה - והם היחידים מבין האזרחים הפשוטים היוצאים - הם משלמים 35 לאי לדולר, ומקבלים הקצבה של שני דולרים בלבד ליום.

הדבר היחיד הוול שגיליתי בבוקרשט הוא - כרטיסי קולנוע: כשלושה לאי בלי. בה הפתעה הגדולה ביותר שלי היתה היעלם המוחלט של סרטים רוסיים, שבימי היו כ-80 אחוז מכלל הסרטים. עתה הם היו בבחינת בל יראה. גם קצינים ואזרחים רוסיים, שבימי מילאו את הרחובות, נעלמו מהשטח. לדברי ידידי, זוהי קרן האור ה"יחידה במצבם העלוב.

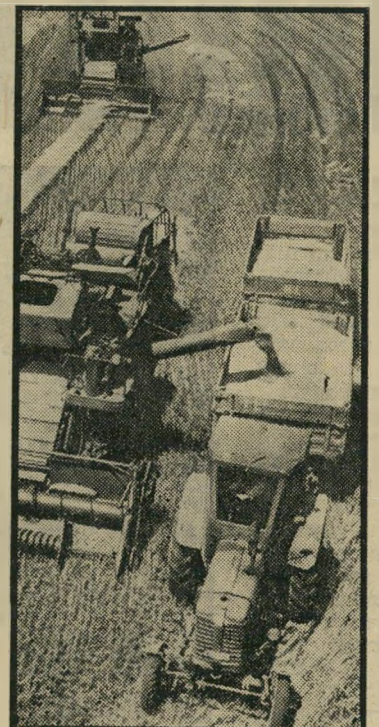
לאדם ברחוב ברומניה אין מושג על ה"מתרחש בעולם, מלבד מה שהעיתונים המ"קומיים מלעטים אותם. האזרחים מאמינים עד היום שהאמריקאים לחמו לצידנו במלחמת ששת-הימים, ורק בגלל זה ניצחנו. וזה - למרות שאהדתם היתה נתונה דווקא לישראל. אלא שהיתה זו אהדה שנבעה מ"שימחה לאיד למפלתם של הערבים, שבעיני הרומנים התפרשה כמפלתם של הרוסים.

כ? אלה הם פרטים קטנים. אבל כולם יחד מצטרפים למסכת אחת, שתוצאוריה: ייאוש שחור וקודר, המורגש על כל צעד ושעל. איש מבני-שיחי לא חדל מל"הזכיר שרומניה היתה פעם הארץ החקלאית העשירה ביותר בבלקאן, ואחת העשיריות בכל אירופה - לפני שהרוסים עסקו אותה.

עולם מבחינה טכנולוגית, יש סיבה מיוחדת לדאגה. מדי שנה נפלטים בה לאחור 142 מיליון טון של עשן וגזים; 7 מיליון מכורניות נזרקות בה למגרשי הגרוטאות ו-8 מיליון קופסות שימורים מושלכות בה ל"אשפה. אם לא יצליח הירח להתיישבות האדם, הוא יוכל, במיקרה הגרוע ביותר, להפוך למגרש האשפה של כדור-הארץ.

זה 20 שנה שמלעטים את הרומנים בהבטחות שהמצב הכלכלי ישתפר, מחרתים, בעוד שנה - ובינתיים משנה לשנה המצב הולך ורע. האוכל יקר, לעי"תים יקר-מציאות ממש. עוף הוא לוקסוס שבלוקסוס. ללחם צריכים לפעמים לעמוד בתור.

בשני הערבים ששהיתי בעיר, הומנית חב"רים וקרובים לארוחות במיסעדות. הם יוד"כרו את החתייה הנו הרבה זמן. לאכול

עושר
 תמונה זו של קומביינים בקציר נועדה ליצוא, במט"רה להוכיח עד כמה עשירה רומניה בחיטה. הטרנזייה של רומניה, עד לאחרונה, היתה שוגם העושר נועד ליצוא - לברית"המועצות. היה זה יצוא חדיצודי ביותר, אשר תמורתו לא קיבלה רומניה מאומה.

במיסעדה. הרושם האישי שלי היה, שהם היו גם פשוט רעבים, בנוסף להתפעלותם.

מזרון חדש בעיר הבירה הוא מוצר שלא ניתן לקנייה. קילו שום עולה 100 לאי - משכורת של שלושה ימי-עבודה - וניתן להשיגו רק אם יש לך פורטקציה. זוג נעליים - 350 לאי. גרבי ניירון לנשים - אין להשיג בשום מחיר. מטר בד לחליפה - 425 לאי - משכורת של שבועיים מטר אחד.

חילקתי בין החברים והקרובים כימעט כל מה שהבאתי איתי: בגדים, אביזרים שונים, תכשירי גילוח - הכל. על כל

בד בבד עוררו סכנה זו נשיא ארצות הברית, ריצ'ארד ניקסון, בנאום בפני ה"סינאט ומזכיר האו"ם ארתאנט. העולם, כך טענו שניהם, עומד בפני סכנת הרס, הנו"בעת מהתפוצצות האוכלוסין, מהזרימה ל"ערים, מהשחתת קרקע חקלאית ודילדול שמורות-הטבע. השפעות השוליים של ה"טכנולוגיה המתפתחת - ידחחו ניקסון וארתאנט, הן הרות סכנה ביותר לאנושות.

שנים שלא ביקרתי בר"מניה, הארץ שבה נולדתי. לפני שבועיים נסעתי לשם - לראשונה מאז שעליתי אר"צה. התגעעתי לבני משפחתי, לידידי. תיכ"ננתי לשהות שם שלושה שבועות. הסתלק"תי כעבור שלושה ימים.

כבר בשדה-התעופה הודועזתי. לבושם של האנשים היה מרופט, אפור, עגום. בוקרשט נראתה כל"כ חשוכה ועגומה. לא היתה זו העיר שזכרתי. היחס אלי במכס ובביקורת הרכונים היה אדיב מאוד, אך הדבר לא שיפר את מצב-רוחתי.

בשיחות עם חברים גיליתי ייאוש בכל. בעיקר - מהעתיד. אנשים הולכים לעב"ר דחם כרובוטים, חותמים על השעון בכני"סה, ומסתובבים בטלים וחסרי-מרץ רוב ה"יום. הם אינם מעוניינים להתקדם בעבודתם. התקדמות פירושה תוספת 30-40 לאי ל"חודש, שהם כחמש-עשר לירות ישראליות. לפטר אותם מעבודתם בין כה אי-אפשר - רק אם תפסו אותם בגניבת רכוש ציבורי. או לשם מה להתאמץ?

גם המצב הפוליטי לא מוסיף חדתי"חיים. אומום נשיא המדינה, ניקולאי צ'או"סקו נחשב לטוב מקודמו, כי מימשלו אינו משליך אזרחים לבית-הסוהר, אבל אין איש מאמין להבטחותיו בדבר עתיד ורוד יותר.

על אף שכל כמה ימים מלאים שלושה מחוץ ארבעת העמודים בעיתון הבוקר רק בציאושסקו ובסיריו בקולחוריו במיפע"לים ובכתי-ספר.

תפוקה ירודה
 פועל במיפ"מנויות ברומניה, מאחר שאין להם טיכ"ו לשפר את מצבם, מתבלטים הפועלים והעוב"דים האחרים בכל הזדמנות אפשרית. אינם משקיעים כל יוזמה ורצון-טוב בעבודתם.

מאות ביליוני דולארים בתוכניות החלל? הגיבו רבים עם נחיתת האנשים הראשונים על הירח. כאילו כדי להצדיק את כיבוש החלל, הרי בשעה שהאסטרונאוטים האמריקאים עוד היו בדרכם אל כדור-הארץ חזרה, הוצגה בפני האנושות סכנה חדשה במלוא הומרתה - הסכנה של הרס האנושות על שני כדור"הארץ.